

เรื่อง กุ่มบก

รายละเอียด

กุ่มบก (Sacred Barnar) เป็นพืชสมุนไพรจำพวกต้น ที่มีชื่อเรียกตามท้องถิ่นต่างๆ เช่น ภาคอีสานเรียกผักก่าม เขมรเรียกถะงัน หรือสะเบาถะงัน เป็นต้น ซึ่งกุ่มบกนั้นมีแหล่งกำเนิดอยู่ในประเทศญี่ปุ่น, ออสเตรเลีย, เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิกใต้, เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตลอดจนภาคกลางและใต้ของไทย รวมทั้งในพุทธประวัติ ยังได้กล่าวไว้ว่าขณะที่พระพุทธเจ้าทรงนำหีบอัฐิที่ห่อศพนางมณฑาไปชกแล้วนำไปตากไว้ที่ต้นกุ่ม และ เทวดาที่สถิตอยู่ในต้นกุ่มก็ได้โน้มกิ่งลงมาให้พระพุทธเจ้าได้ทรงตากจีวรอีกด้วย

ลักษณะทั่วไปของกุ่มบก

สำหรับต้นกุ่มนั้นเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีลำต้นสูงประมาณ 6 – 10 เมตร เปลือกลำต้นสีเทาหรือน้ำตาล อมเทาอ่อนข้างหนาและเรียบ ขอบขึ้นตามที่ตอนและป่าผลัดใบขนาดใหญ่ สามารถขยายพันธุ์ได้โดยการเพาะ เมล็ด ปักชำ หรือตอนกิ่ง ส่วนใบนั้นจะเป็นใบประกอบแบบนิ้วมือ มีใบย่อย 3 ใบ ปลายใบเรียวแหลม โคนสอบ แฉกหรือแหลม ลักษณะขอบใบเรียบ และมีเส้นแขนงของใบอยู่ประมาณข้างละ 4 – 5 เส้น โดยดอกจะออกเป็น

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ช่อดามง่ามใบใกล้ปลายยอด กลีบเลี้ยงรูปทรงรี กลีบดอกสีขาวอมเขียว แล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลืองหรือชมพูอ่อนๆ พร้อมกลิ่นหอมๆ และผลมีรูปทรงกลม ผิวแข็งๆ และสาก เปลือกมีสีน้ำตาลอมแดง และมีเมล็ดมากเป็นรูปเกือบม้าผิวเรียบ

ประโยชน์และสรรพคุณของกุ่มบก

ใบ – ช่วยในการแก้กลากเกลื้อน แก้ตะมอย รวมทั้งช่วยในการขับลม และฆ่าพยาธิ ให้รสร้อน

กระพี้ – ช่วยทำให้ขี้หูแห้งหลุดออกมา ให้รสร้อน

แก่น – ช่วยแก้โรคริดสีดวงผอมเหลือง ให้รสร้อน

ราก – ช่วยแก้มานกระษัยอันเกิดแต่กองลม ให้รสร้อน

เปลือกต้น – มีประโยชน์เหมือนเปลือกกุ่มน้ำและมะรุม เป็นยาระงับประสาท ช่วยแก้โรคผิวหนังต่างๆ รวมทั้งช่วยคุมธาตุ ขับลม แก้ปวดท้อง แก้ท้องอืด แก้อาการบวม ช่วยบำรุงไฟธาตุ ตลอดจนบำรุงหัวใจ และช่วยกระตุ้นให้ลำไส้ย่อยอาหารได้ตามปกติ ให้รสร้อน

ซึ่งในอดีตมักปลูกต้นกุ่มบกไว้เพื่อรับประทานเป็นอาหารหรือยาสมุนไพรช่วยรักษาโรคต่างๆ แต่ในปัจจุบันนิยมนำต้นกุ่มบกไว้เป็นไม้ประจำบ้าน เนื่องจากความเชื่อที่ว่าต้นกุ่มบกนี้เป็นไม้มงคลที่สามารถช่วยให้ครอบครัวมีฐานะมั่นคง ซึ่งมักปลูกไว้ทางทิศตะวันตกของบ้านซึ่งเป็นทิศมงคลของการปลูกต้นกุ่มบก

คำสำคัญ : กุ่มบก

ที่มา : เกียรติความรู้.net/กุ่มบก/

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-04-29

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1468&code_db=610010&code_type=01